

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nrul de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Dezale Perencu-nuța 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la edita-
ția.
Multumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șlr 20 fl.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oray și
comitat 502.

România în lumina politice externe.

Sânt aproape două săptămâni, de când întreaga presă străină se ocupă pe larg de rolul României în menținerea echilibrului european. Problema a fost ridicată de ziarul francez »Matin«, care a pus întâiaș dată în circulație vestea despre existența unei recente convențiuni armate între România și Turcia. Și cu toată desmințirea oficioasă ce s'a dat atât la București, cât și la Constantinopol, știrea despre convenția de război a continuat să fie comentată și să serviască drept subiect la felurite mărturisiri de preș, cari vor aduce bărbaților de stat din România reale servicii și hotărâte puncte de orientare.

Cum s'a ajuns la versiunea despre convenție, se știe. In vara aceasta un înalt demnitar turc a fost primit în audiență specială la Sinaia, iar, pe de altă parte, două expediții de oaspeți turci în România au fost întâmpinate de întreaga obște și de presă cu o deosebită cordialitate. Aceste două fapte au servit în primul rând ca motiv al combinației asupra apropierei româno-turce.

Și în realitate aceste înclinări de simpatie reciprocă există. Opinia publică din România a privit cu satisfacție mișcările sociale și politice ale tinerilor turci și a apreciat favorabil începutul unei ere mai liberale în Macedonia. Iar Turcia la rândul ei

n'a putut trece cu vederea atitudinea de o exemplară corectitudine a guvernelor române în fața evenimentelor din Balcani.

Dar chiar de s'ar face abstracție de aceste manifestații de încredere reciprocă, mai există și alte indicațiuni, pentru legitimarea unei prietenii româno-turce. Este un fapt incontestabil astăzi, că interesele superioare ale acestor două state sânt aceleaș, atât pe uscat, cât și pe mare. In fața elementelor slave, atât de turburate, din Balcani și în fața atitudinii vecinic amenințătoare a Rusiei, o legătură de arme între Turcia și România oferă cea mai sigură garanție a păcii. Așa încât, cu toate desmințirile de astăzi și cu toată starea provizorie a convenției, nu se poate de loc afirma, că la un moment dat, n'ar fi cu puțință, ca presupusa înțelegere să ajungă o realitate.

Neapărat, după cum anunță și ziarele străine, alianța aceasta se va face cu știrea și supt scutul triplei-alianțe, cele două state intrând astfel în directă înțelegere cu cele trei puteri centrale ale Europei, cărora le revine meritul de a menține liniștea în Balcani.

Este acesta întâiul caz, când statele europene țin o deosebită seamă de valoarea tinărului stat român și când rolul lui trece mult peste marginile țării. Progresele economice însemnate, politica de liniște și de consolidare internă a guvernelor, înalta autoritate de diplomat înțelept a regelui Carol au avut această inevitabilă consecință, de a acorda României dreptul la o misiune

specială la porțile Orientului. Pe de altă parte armata românească a știut să câștige, prin excelențele sale condiții de existență și de disciplină, prestigiul unei forțe de mare utilitate într'un moment critic al echilibrului politic.

Noi, Românii din Ungaria, desigur avem tot dreptul să înregistrăm cu cea mai mare satisfacție modul extrem de călduros cu care sânt primite din partea presei europene știrile despre importanța politică a regatului fraților noștri. De-asemena ne bucurăm, că prin o dreaptă cumpănire a situației, România a știut să și armonizeze interesele cu toate acele state, în cari trăiesc atâtea alte milioane de Români, apăsări de veacuri. Precum din o înțelegere cu Turcia, frații noștri macedoneni nu pot spera decât bine, astfel credem ca România, voind a se alipi de alianța-triplă, nu va putea-o face, decât limpezind mai întâi rostul fraților din Austro-Ungaria. Căci cu o țară, în care milioanele de Români sânt expuse desnaționalizării celei mai brutale, România nu se va putea alia nici-cdată.

Succesele României în politica externă ne privesc deci și ne bucură și pe noi în mare măsură. Lasă că, fără noi și fără ceilalți Români reslețiți în alte țări străine, regatul român ar însemna mult mai puțin. Dar rămâne totuși stabilit, că cu cât crește mai repede valoarea României în cumpăna Europei, cu atât se înmulțesc și nădejdiile Românilor subjugăți într'o apropiată biruință.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

15 Decembrie 1910.

(Scena se petrece în 15 Decembrie 1910, seara. Întâi pe străzile unui orașel ardelenesc, apoi în locuința unuia din cei doi. Aerul e suptire, omătul scârțâie supt ghetele lustruite a trecătorilor. Vânt cu tăluș de oțel adie. Doi domni, după isprăvirea oarelor oficioase, 4, se plimbă, bine îmblâniți, trag din țigări »cuba«, și din când în când nu lasă conversația să moară. Pe străzi, trec oamenii grăbiți, trec tineri studenți, cu urechile roșii, salută repede, și și vără nasul în piltoane. Vr'o doamnă, domnișoară din elită, alunecă în sania ușoară, trece ca o fantomă, în sunetele de clopoțel arginții. E senin, și, două trei stele sleite în arginț, încep să lumineze. Cei doi domni, puție din când în când pe nări, pe când mustața țepoasă le îngheață și-i strânge supt nas. Vorbesc rar, de lucruri nelsemnate. De tabac, de vin, de gerul iernii, de lemne. Deodată în urma lor, pe strada principală s'aude strigând pițigăiat și strident).

Glăsul. Cumpărați nouțate. Cereți senzața zilei. Noul ziar din Pesta. Cereți »Viitorul român«, ediția de seara. Universitate românească la Sibiu. Cereți »Viitorul«. Cereți gazeta nouă.

Domnul I (oprindu-se brusc, poptindu-și bastonul ferecat în omăt). S'ai frate ce strigă ăla? Stai să auzim.

Domnul II (inaintând un pas). Nu se plătește. E băiatul care vinde gazete »Friss ujságul«, »Poporul român« și ceialalte.

Domnul I (ascultă cu urechile clufite. Glăsul nu se aude un restimp. Băiatul desface într'o crâșmă trei numere din »Friss ujság«.) Unde dracul să fi dispărut?

Glăsul (se aude iar, mai aproape). Universitatea românească. Patru gimnazii noi. Cetiți »Viitorul român«, cumpărați gazete.

DI I. (Uimit). Ce-i asta? A apărut gazeta? Gazeta noastră?

DI II. Gare gazetă?

DI I. Gazeta, noastră, gazeta moderaților.

DI I. Ei, ce mai cap! Ți-ai și uitat că mai ieri ți-se scrisese dela centru că până la primăvară nu se poate face rost de parole?

Glăsul (tot mai aproape.) Ediția de seara! Cumpărați »Viitorul român«. Articoul lui Brote. Cumpărați universitățile românește, cumpărați liceele.

DI I. (Infrint). S'a isprăvit. A ieșit gazeta, și nu ne a anunțat nime. Ei, dar se vede c'au fost piedici. O întorcere bruscă a lucrurilor. (Răcnind după băiat.) Băiete, în grabă cu foala. Vinticălosule mai în grabă (li smuncește »Viitorul român« și-l vără repede în buzunar. Băiatul pleacă sburdând de frig. Pornesc și cei doi domni).

DI II. (îngrijat) Să fie gazeta noastră?

DI I. Nu mai încape în doia!ă.

DI II. Și cum de nu ne-au anunțat? Pentru Nr. 1. aveam să ne dăm și noi contribuiriile noastre. Eu mă tem...

DI I. Nu te teme de nimic. E o întorsătură a stărilor politice. Au primit subvenția când nici gândeau, și numărul întâi au trebuit să-l lucreze cei din redacția internă.

Dar a dracului! Numele nu mi prea place »Viitorul român«. Cum adevă? Pe onoarea mea nu aflu nici o explicație, nici o îndreptățire acestui nume. Eu i-aș fi dat alt nume. Numele cel mai popular la noi pentru gazete e »Tribuna«. Dar cele două fol, una care a purtat, și una care poartă acum acest nume, au deochiat numirea aceasta. Eu i-aș fi zis: »Viața«, căci toată direcția nouă are în vedere viața, nu visul, nici viziunile profetice. Viața de toate zilele, așa cum se poate întocmi ca să treci mai ușor prin ea, mai fără piedeci. S'ar fi putut numi »Viața adevărată«, un nume și mai potrivit.

DI II. (arunzându-și mucul de țigară): Dacă e vorba de titlu, atunci, îți spun drept, nici cel ales de tine nu e potrivit. Gazeta trebuie să aibă un nume răsunător: »Trimbăța« sau »Buc'umul« de pildă. Dar fiindcă corifeul mișcării noastre se ține de tagma preotească eu aș fi botezat o »Crucea«.

DI I. In sfârșit numele --- treacă-meargă. Dar conținutul. Ideile. Acestea hotărăsc. Ce striga băiatul? Universitatea românească la Sibiu? Patru gimnazii noi? Ce o fi asta?

DI II. Așa mi părea și mie că spunea. Se vede că-l scris în foale. Uf, dar al dracului ger e în la' sară.

DI I. Și ce? Orși cum gazeta asta e o veste bună de Crăciun. Vii la mine, bem un vin, și cercetăm amănunțit foala. Unde să mergem? Vezi că te spionează toată lumea. Dar 'mi se pare că se va isprăvi acuzi cu spionatul și vor intra toți în apele noastre. Vii la mine?

DI II. (zâmbind dulceag): Cu toată plăcerea. Să bem, cum spui un vin, și să vedem mai

Tratatul de pace. In foile maghiare din capitală în timpul din urmă se dau publicității tot felul de știri și combinații mai mult sau mai puțin ingenioase asupra tratatelor de pace între guvern și Români. Din izvor competent aflăm, că toate acestea știri și combinații sânt invențiuni fără nici un temelie real, menite să zăpăcească publicul și să incurse chestiunea, despre a cărei stare adevărată cei competenți în interesul cauzei nu pot da încă publicului nici o informațiune pozitivă.

Două procese noi. Seria proceselor noastre de presă s'a sporit cu două, pentru două articole publicate în cursul verii acestora. În unul, »O circulară criminală« (nrul 107), cică am fi atacat onoarea poporului Desseanu dela Vașcău, iar în celalalt, »Filantropie perfidă« (nrul 120) am fi agitat împotriva națiunii ungurești.

»Impăcarea« se anunță frumos.

Exarhat român în Macedonia. În legătură cu svonul despre înțelegerea militară turco-română, ziarul »Yeni İskan« din Constantinopol publică un lung articol în care, între altele, se ocupă de chestia creării unui exarhat român.

»Odată ce există la noi, spune acest ziar, patriarhat ecumenic, armenesc și exarhat bulgar, de ce s'ar califică drept ceva strănu creșterea și a unui exarhat român? Din faptul că valahii formează un popor aparte nu trebuie să se tragă încheierea că existența unui exarhat român este, în principiu, îndepărtată.

La stăpâni și păcatele trebuie explicate ca virtuți. Nu e vorba de grandomania binecunoscută a stăpânilor, ci de lingușirea unora. În o foaie săsească se publică rezultatul unor lucrări statistice asupra criminalității. După aceste date, în privința criminalității mai rău stă poporul nostru și Rutenii, Slovaci, apoi vin Maghiarii și mai bine stau Germanii. Foaia săsească însă atribuie criminalitatea mai mare a Maghiarilor decât a Germanilor temperamentului lor înfocat.

Doamne feri, cumva să creadă cineva, că e vorba de inferioritatea rasei, — ca la Români și la ceilalți. Iată până la ce ineptii merge lingușirea.

Explica ea obiectivă însă e foarte ușoară, dar la aceasta trebuie obiectivitate, iar nu lingușire. Explicarea ni-o dă faptul, că Germanii n'au fost iobagi, ci au venit cu privilegiul aici, deci stau materialicește mai bine decât toți, iar cu starea materială merge alături cultura și rămâne îndărăt criminalitatea. Tot bunăstarea boerimeii și păturile culte create de stat reduce criminalitatea la Maghiari față de foștii iobagi Români. Mizeria și cu ea lipsa de cultură mărește aici criminalitatea.

Conferința națională din Bucovina amânată. Din Cernăuți ni se anunță că întâiul congres național al Românilor bucovineni, convocat pe ziua de 2 Octombrie, în urma dispozițiilor luate de comitetul executiv al partidului român, se amână pe ziua de Marți 1 Noembrie, iar adunarea națională pe Miercuri 2 Noembrie.

La congresul național precum și la adunarea națională sânt invitați toți membrii comitetului național provizoriu.

Cu două măsuri. Presa guvernamentală atacă cu extremă vehemență pe episcopul catolic al diecezei Szepes, Alexandru Párvy, care a suspendat pe un preot al diecezei sale Richter, pentru că acesta a candidat la alegerile pentru camera deputaților cu program guvernamental și, fiind ales deputat, a ajuns în »incompatibilitate«. Prea Sf. Sa a mai suspendat și pe alt preot care a îndrăznit să sprijinească la alegeri pe candidatul Richter.

N'avem nici un motiv de a lua apărarea episcopului Párvy împotriva atacurilor presei ungurești. Ne permitem numai a răscoll trecutul nu prea depărtat, în care îl vedem pe același episcop, după alegeri, prigonind preoții slovaci, cari îndrăznilseră să candideze cu program național sau să sprijinească candidații naționali slovaci.

Același presă ungurească care azi îl condamnă pe episcopul Párvy, atunci îl preamăria patriotismul...

Nevoia unei grupări.

— Răspunsul unui »bătrân« —

Arta de-a governa mulțimea zace în câștigarea încrederii obștești. Autoritatea ce se întemeiază pe această încredere este stăpâna absolută a situației interne și capabilă a reprezenta partidul în afară și această autoritate morală nu o poate înlocui șarja oficială.

Lipsa de autoritate ce pe drept sau nedrept, nu discut — se remarcă în conducerea oficială a politicii noastre de astăzi, a scos la suprafață tendințele de a se valida noi forțe, cari au convingerea că vor fi capabile nu numai a aduna în jurul lor întreaga românie ci și de a avea absolută încredere a obștei în autoritatea lor de conducere.

Cei cari s'au desfăcut de partidul național ca să alcătuiască o nouă grupare n'au întrunit încrederea obștei și nici nu vor avea, deci, de a fi conducătorii neamului românesc. Cel puțin până acum obștea nu le-a acordat încrederea și nici nu e speranță să le-o acoarde. Misiunea lor așadară este terminată. Cei de bunăcredință cari, oboșiți în luptă, își așteptau tigna vieții sbuciumate dela această soluțiune a chestiei naționale, n'au decât să se retragă și să facă loc acelor cari au vigoarea de a continua lupta care devine tot mai grea.

Cunoaștem valoarea pregătitoare a generației tinere, care reclamă pentru sine conducerea partidului și are toată dragostea noastră, dragostea și mângâierea, că se ivesc mândri purtători ai steagului național și de vom ingenunchia noi, cei bătrâni, va fi cine să ridice steagul; aceasta este mândria oșteanului oșelit în luptă, când se vede încunjurat de tineri viteji, părțile din eul lor războinic, menite să ducă lupta mai departe pentru onoarea steagului.

Atât de mult am dori să rămânem la a-

amănunțit Gazeta noastră. (Tac. Merg mai repede. Pe di îl prinde-o tusa. Zice în resimpturi: »Date aş dracului catar«. Deschid portița. În odala de lucru a dlui I.)

DI I. Mario s'aduci o lătră de ai vechiu. Vezi cum îl scoți. Umblă cu grijă. (S'ujnica ese) (Di l scoate gazeta, o despachetează cu sfilă. Amândoi la capetele plecate, cu mustățile și bărbile gilave, privesc formatul elegant, foile multe a'e gazetei. Sânt multe titluri cu litere grase, multe subtitluri, o folță bogată, începutul romanului »Banii« de Zola. Patru poezii, două nuvele Cronica artistică și literară. Cronica științifică. Cronica socială. Chestii actuale, iar primaritic!, coprinzând douăsprezece coloane, C »Datele statistice grăiesc.« Numărul românilor după cea din urmă statistică. Statistica greșită intenționat. Numărul Românilor după date culese particular și pe baza șematismelor celor două biserici surori. Viem universitate românească în Siblu. Cerem patru gimnazii noi. Toate în virtutea datelor statistice. Articolul e semnat de E. Brote.

DI I. (în culmea încântării): Splendit frate. Asta-i învingere sigură. Un jurnal așa redactat încă n'am avut.

DI II. (pe gânduri): Foarte frumos nu i vorbă, dar cum poate cere Brote, în numărul întâi al foii universitate și gimnazii românești? Nu știi cum ne-a fost înțelesul? Să scriem generalități și să ne ferim de-a specifica ceva. Acesta a fost dela început sfatul guvernului. Acum eu cred că Brote a mâncat tot viitorul gazetei. În două zile guvernul va trage subvenția.

DI I. (radioș) Din partea asta poți îl liniști.

Banii dați odată, nu se vor mai întoarce de unde au plecat. Dar nu i ce crezi tu. Articolul acesta e scris exclusiv pentru numărul I. Să se câștige și câțiva abonați. Incolo mergem după șablonul stabilit. (Servitoarea aduce vinul. Cel doi beau cu sete. În casă e căldură mare, și cu cât beau cu atâta se amețesc mai tare.)

DI II. Ia cetește să vedem cum documentează Brote îndreptățirea unei universități românești.

DI I. (cetește, dregându'și glasul) »In studiile mele anterioare am arătat amănunțit, după tinuturi, numărul Românilor din patrie. Astfel în comitatul Albei-de-jos sânt« (urmează numeri lungi și împetriați. Diul I îl stelesc ochii.) Nu mai e lipsă de cetit. Știi tu pe Brote: omul calculului. Și dacă poți zidi pe ceva temel în lumea asta, apoi acel temel e calculul, statistica aritmetică.

DI II. Care va să zică cere, documentat, o universitate și patru gimnazii românești. (Încălzit de vin, și de rușine ce-o grămădise multă vreme la inimă.) Acum mi-ar plăcea, val cum mi-ar plăcea să fie de față vr'unul din tinerii cari au început să ne arete cu degetul pe stradă. Chiar de-ar fi numai cum zici tu. Chiar de-ar fi scris articolul acesta cu intenția ca nici odată să nu mai revie asupra lui. Mi ar plăcea să mă văd odată triumfând. (Golește paharul.)

DI I. (entuziasmat): Iele splendidă. Am să-i chem pe Inocenție, pe profesorașul, să i ridem în nas. Să vadă că tot noi, moderati!, cerem drepturile vitale ale scumpului popor. (Chiamă servitoarea.) Mario, lute peste drușă la di Inocenție. Să vie grabnic. Chestie de oficiu. (Servitoarea lese.)

DI II. (la gazeta). Uite tipar, uite hârtie. Al

naibil lux. Ce crezi, la cât să se urce subvenția?

DI I. (cercețând gazeta): N'am idee. Dar trebuie să fie bunicică.

(Tac amândoi, beau, și se apleacă asupra gazetei. Se aud pași în antișambră. Clocănit la ușe.)

Profesorașul (Intrând) bună seara. Vr'o afacere urgentă? (Nu șade. Rămâne cu palăria în mână.)

DI I. (cu glas părintesc). Stai domnule profesor. Poștește șezi. Nu mai fugi de noi. Ți-om documenta în sara aceasta că partidul moderat e cel mai vajnic apărător al drepturilor poporului nostru. Poștește și vezi. Piacăți și la gazeta asta.

Profesorul (la gazeta, o privește, o răsfoiește cu deamănuntul, și la urmă izbucnește în hohote de râs).

DI I. Ce-i de râs domnule? Ce vr'a să zică purtarea asta? Nu-ți place? Îți pare ridicol ce scrie? Atunci să fim sănătoși! Noi reprezentăm adevăratele dorinți și drepturi ale poporului.

Profesorul (tot râzând). Să fie cu lertare. Nu răd de gazeta. Gazeta-i admirabilă. Dar' la priviți aici (le arată o notiță la călcăul foalei. Cel doi cetesc: Ediție extraordinară a »Tribunei« Arad. Pentru numărul acesta răspunde Mefisto!)

DI I. și **DI II.** Deodată; Cine răspunde?

Prof. Mefisto.

DI I. Cinc-i acela.

Prof. Dracul.

DI I. Adecă nu i gazeta noastră din Pesta? (rămân cu gurile căscate. Cortina). A.

ceastă declarație de amor, dacă nu ni s'ar fi smuls din brațe purtătorul ideii de întronare a generației tinere. Nu, dragii mei, o nouă grupare a tinerimii luată în sens literal nu poate înlocui lipsa autorității de astăzi, pentru că îi lipsesc condițiile la aceasta.

Inexorabila logică a evenimentelor, vremile, își vor aduce pe oamenii lor cum și-au adus vremile pașoptiste pe eroii lor și cum au adus vremile dela 48 încoace pe bărbații creatori ai spiritului național de astăzi, din care s'a plăsmuit entuziasmul tinerimii de astăzi. Căci tinerimea de astăzi n'a răsărit ca un *deus ex machina*, ci din conștiința vie națională zidită de eroi anonimi, — dacă nu vreți să cunoașteți numele lor.

Noi bătrânii n'am lucrat pe termen, pentru că n'am fost stăpâni peste vremuri, ci vremurile au fost stăpâne peste noi; ne-am făcut însă datoria de-a ține vie conștiința națională și a o planta până în cea din urmă colibă a țaranului, — o muncă care nu ni a adus glorie personală, ci ceva și mai mult: mulțumirea sufletească a datoriei împlinite. Nici de acum înainte nu va fi altfel cu termenul.

Sântem atât de puțini încât nu ne putem diviza în tabăra tinerilor și a bătrânilor, dacă nu vrem să oferim dușmanului punte pentru politica de *divide et impera*. Dar putem — tineri și bătrâni deopotrivă — să punem umăr la umăr, ca să purificăm moravurile politice, ca evenimentele să ne aplece în haină de nuntă și pe toți la un loc.

Da, curățenia moravurilor este punctul arhimedic al politicii noastre și, pe cât știm, este și vehiculul tinereții grupării, iar zăpăceala antitezei dintre tinerețe și bătrânețe este numai accesoriul temperamentului viu care îl caracterizează pe tânărul nostru amic.

Acest proces de purificare nu înseamnă numai selecțiunea ansienților, cari cum pretinde tânărul nostru amic — ar fi vina »rușinoasei« stagnerii, ci și purificarea de Don Quijotiade și de figuri ridicole în concertul politic, fără considerație la vîrstă, căci s'au strecurat multe elemente neagreabile în conducerea partidului, elemente până la vulgarizare neagreabile. În haosul acesta al vulgarizării centrale are să se facă lumină, pe cum a făcut soarele lumină în masa haotică dela început și vor urma apoi zilele organizării partidului nostru, pe cum au urmat zilele organizării universului în zilele genezei omenirii. Noi și zărim lumina și acea lumină o să lumineze mai înainte de ce crede tânărul nostru amic.

Partidul să fie compact și tare, căci atunci și organul său executiv, comitetul național, va fi tare și vor fi tari și venerabilele prezidenții cari par a-l intriga pe tânărul nostru amic. Credem că prin pomenirea comitetului național cu puteri tinere și fără *pompes funèbres* s'ar putea da cuvânt tinereții generației în conducere. Și e bine să i se dea ca să și valideze forțele valoroase. Canapeaua este locul firesc al bătrânilor, invers e procesul nefiresc al grandomaniei.

Disciplina arcană a acreditațiilor din vremile mai recente au provocat multe amărăciuni. Când auziam pe cei nemulțumiți cum vor să-și facă noua grupare, le ziceam: »Aceasta-i povestea păcătoșilor din Babilon, porniți să zidească un turn mare, în care să nu-i mai ajungă potopul. Și i a ajuns altă catastrofă: mestecarea limbilor și risipirea peste întreaga suprafață a pământului. Stați să ne curățim casa dacă nu este curată«. Tot aceasta o zic și grupării noi: »Nu vă zidiți alt turn, ci stați cu noi și ne apărați de ispitele bătrânețelor; iar noi, la rândul nostru, vă vom apăra de ispitele tinerețelor, ca să trăim noi întru voi și voi întru noi. Căci, zău, nu știm cari sântem la mai multe ispite expuși«.

Dar pardon! Din capul locului n'am voit să intrăm în comparația dintre generația bătrână și tinăra, atât de nenorocos ticluită de tânărul nostru amic, cu datarea deștepării maselor la cunoștința politică chiar din »iscălitura« tinereții pleiade dela Orăștie. Ar fi lungă povestea școalei naționale dinainte și după iscălitura din Orăștie, dacă am începe noi, să povestim noi povestea cărunțeniei noastre în lupta care o așteaptă pe tinăra generație în situația prielnică creată de noi.

Dar vorba e, că se ivesc zorile unei ere noi. Vine tinerimea să-și ofere serviciul și noi avem să le zicem: *Bine-ați-venit!* De rândul organizării se va îngriji soarele dreptății care luminează tuturor! *Senior.*

Situația politică.

Contele Tisza în rolul lui Barabás.

— Ședința camerii. — Planurile guvernului. —

Lipsește adăncă ce s'a înstăpânit aproape de două luni acum, în viața politică, n'a fost tulburată de cea dintâi zi oficială a sezonului politic de toamnă, căci ședința de ieri a camerei a trecut fără să aducă și fără să anunțe nici un eveniment de seamă. Marile probleme de însănătoșire a organismului de stat, între cari, la loc de frunte problema îndreptării națiunilor românești și problema reformei electorale, se desează însă dodonice în perspectiva viitorului apropiat și oricât de stăruitoare și importantă, activitatea iminentă a delegațiilor nu va putea să abată atențiunea țării dela necesitatea arzătoare a acestor probleme.

Ședința de ieri, dacă n'a adus nici o schimbare în acalmia politică, ne-a adus totuși o senzație, care e foarte caracteristică pentru schimbarea ce se petrece în atmosfera politicii ungurești și care probabil să înțerească în mod însemnat asupra situației guvernului la Viena. Senzația aceasta e participarea contelui Tisza, în calitate de orator oficial, la serbarea comemorativă dela Arad a celor 13 martiri, în 6 Octombrie. Comemorarea martirilor din 1849 a fost în trecut monopolul partidului kossuthist și guver-

nele aveau multă răcoare de ziua de 6 Octombrie. Panegiristul zilei de 6 Octombrie a fost vreme de un lung șir de ani faimosul Barabás Béla, care în vreme ce tămăia amintirea martirilor cu cele mai emfaticе fraze șovine, nu uita nici odată să trimită săgețile patriotismului de paradă »lacheilor« din cabinet. Acum se întâmplă întâiași dată că un fruntaș bărbat politic guvernamental, și încă cel mai expus și mai angajat, vine la gorganul generalilor rebeli și în lumea politică ungurească împrejurarea asta a stârnit comentarii neobișnuit de animate. În ședința de ieri camera a hotărât apoi, ca să se reprezinte și ea prin o delegațiune specială, sub conducerea contelui Tisza și hotărîrea aceasta a ei e privită drept un gest de cetezată demnitate din partea guvernului.

Ungurii din Arad vor avea deci un bun prilej de a și admira deputatul într'un rol aproape bizar, iar cercurile din anturajul coroanei, vor avea la rîndul lor un și mai bun prilej de a se convinge încodată de adevărul atât de des fixat de noi, că una și aceeași e simțirea băbașilor politici unguri, aparțină ei oricărui partid, și că aceeași fiind lumea lor de sentimente, la fel le sânt și intențiunile ce nutresc față cu viitorul monarhiei. Îl deosebește numai gradul de sinceritate, tradus în diferitele lor formule politice. Noi știm de mult acest lucru și ne bucurăm numai de temeritatea contelui Tisza de-a și da pe față kossuthismul rebel, în calitatea sa oficială de șef politic guvernamental.

Ședința camerii.

Camera a ținut ieri o ședință abia de 25 de minute și a luat hotărîrea de a se ajurna din nou pe timp nedeterminat, deoarece comisiile singulare n'au început încă cu pregătirea proiectelor prezentate de membrii cabinetului.

După cum se anunță din izvor semioficios cea mai apropiată ședință se va convoca pe la începutul lunii Octombrie, când vor trebui aleși membrii delegației ungurești. Pe timpul sesiunii delegaționale camera se va ajurna apoi iarăși.

Intr'adevăr camera, în alcătuirea ei de astăzi, se dovedește tot mai mult o instituțiune fără rost, căci guvernul se poate lipsi în dragă voie de concursul ei în acțiunile sale, limitate numai de puterea monarhică.

Planurile guvernului. — Delegațiunile.

Președintele consiliului, contele Khuen, a făcut unui gazetar ungar, asupra planurilor guvernului, o serie întregă de declarații, din cari reținem:

— Audiența mea din urmă la monarhul a fost înfățișată de ziare ca venită pe neașteptate, deși ea putea fi ușor explicată, considerând marile probleme ce așteaptă o soluție din partea delegațiilor. Scopul meu principal e, ca înainte de întrunirea delegațiilor, să fiu pe deplin înțeles, atât cu guvernul comun cât și cu cel austriac. Ce privește chestiunile armatei, delegațiunile se vor ocupa numai cu proiectul bugetar normal, abținându-se dela discuțiunea chestiunilor cari în anii din urmă au pricinuit atâtea complicații.

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

— Cu pretențiunile militare se vor ocupa numai delegațiunile din anul viitor, cari, probabil, se vor întruni încă în Ianuarie.

— Proiectul reformei legii militare e de o necesitate ardentă. El va trebui rezolvit în anul viitor și deodată cu acest proiect și chestiunea concesiilor militare.

— Ce privește privilegiul băncii comune, guvernul stăruie pentru începerea plăților monedare.

— Guvernul va prezenta proiectul de budget camerei încă înainte de a se întruni delegațiunile.

— Proiectul reformei electorale încă nu e gata. E nevoie de un studiu îndelungat și temeinic înainte de ce guvernul ar cuteza să dea o soluție acestei probleme anevoioase.

Convenția turco-română.

— Un articol din »Morning Post».

Ziarul englez »Morning Post» primește dela corespondentul său din Constantinopol un interesant articol, în care se tratează prelinșa convenție militară turco-română.

Corespondentul ziarului englez zice că s'a încredințat că tot ce s'a spus despre încheierea unei alianțe turco-române, e născocire (pure invention).

Asta nu înseamnă însă, urmează ziarul, că n'au fost tratative între Constantinopol și București, dar cei ce-au aruncat zvonul, n'au priceput de ce era vorba.

Trebuie să ne lămurim: Ce politică face Turcia și ce România?

Când ofițerii din corpul de armată din Macedonia au omorât spionii lui Abdul Hamid și i'au silit să învie Constituția lui Midhat pașa au avut de luptat cu acțiunea Bulgariei și cu a Austro-Ungariei. Politica Bulgariei de mult a fost supărătoare pentru Turcia.

De ani a început propagandă în Macedonia, pe care, firește, naționaliștii turci n'o puteau suferi. Fără îndoială confiscarea căilor ferate din Rumelia și declararea neatârării nu se datoresc sfaturilor turcești.

Multă vreme nu s'a știut dacă lucrul se va sfârși prin împăcare ori prin războiu. Diplomația puterilor a izbutit a face împăcarea.

Turcia, sub regimul cel nou a sărguit să-și întărească armata și să facă liniște în Macedonia. Cum au făcut o știu numai Turcii de bună seamă și Bulgarii vor fi având cunoștința mai multă decât puterile apusene despre această operație.

Turcia e mult mai tare decât înainte. În popor e mare dușmănie împotriva Grecilor. Este un partid în a mălă, care ar fi bucuros de ar găsi pricină să năvălească în Grecia. Dacă aceasta ar da prilej și apoi s'ar împotrivi cu țările, Bulgaria ar intra de-asemena în foc. Turcii nu vor lupta cu Bulgaria, căci n'ar avea ce câștiga. Ar avea însă mâinile mai slobode, dacă ar avea cu ce ține în frâu pe Bulgaria, de pildă dacă România le-ar da sprijin.

Politica României nu caută aventuri. Țara are nevoie să se înrămeze după răscoala cea mare agrară; Regele e departe de a fi tânăr și a fost totdeauna iubitor de pace, deși militar bun.

De altfel România, are temerile ei. Sânt bulgari, cari își aduc aminte că într-o vreme locuitorii Dobrogei erau în majoritate Bulgari și că România i-a dat-o Rusia în schimbul bucății numită Basarabia, care până la 1878 făcea parte din România.

Zeloșii panbulgari ar dori să la Dobrogea și să aibă Dunărea hotar (cătră Rusia) și Marea Neagră.

României nu-i pasă de astfel de planuri, pentru că a cheltuit bani în Dobrogea, a făcut podul cel mare peste Dunăre și a durat portul Constantința sau Kustendil la Marea Neagră. România are armată bună și e în stare să se apere.

Dar ea ține la pace și liniște. Este deci foarte cu puțință ca Vizirul cel mare și Regele României să și fi împărțit păreriile și să fi aflat că nici unul din ei nu dorește turburări în partea de miază noapte a peninsulei balcanice. Se poate ca România să fi declarat că n'are cutare împrejurări politice ei ar fi să rămâie neutră, și că guvernul turcesc va fi declarat că politica turcească dorește ca România să rămâie în întinderea în care se află.

Guvernul prusian încă de-acum o sută de ani, și mulți ofițeri germani, oameni politici și scriitori de mulți ani, au văzut în Turcia o aliată de dorit.

Turcii sânt un neam războinic cu multe însușiri alese și nu numai un sultan a întrebunțat ofițeri prusieni pentru instrucția oștii. Deutsche Bank și alte întreprinderi germane au căpătat concesiile însemnate în Turcia, care e cel mai bun câmp de întrebunțare pentru capitalurile germane. Aceste legături între Germania și Turcia nu au nimic de împărțit cu vre-o simpatie pentru creștinii supuși turcești.

În România de asemenea sânt băgate multe capitaluri germane. În daravera legăturilor strânse cu Turcia, România va ține seamă de dorințele Germaniei.

Austro-Ungaria, de când se află la externe Aehrenthal, se interesează mai mult de cât oricând de Orientul apropiat. E de crezut că Aehrenthal nu vrea acuma turburări aci; că n'ar fi gata pentru o mișcare nouă sau pentru o încordare puternică. O criză serioasă ar cere dela Austro-Ungaria lucrare grabnică, și energică sau să și părăsească din ambițiile sale cele mai scumpe. E deci de crezut că Aehrenthal a îndemnat pe Turcia și pe România să stea liniștite. Prin urmare contele Aehrenthal va îndemna pe Turcia și pe România să fie pacea și să primească bucurioase orice ar împiedica vre-o inițiativă din partea Bulgariei.

Dorința de a pătrunde pacea o împărtășesc și celelalte puteri. Nici una nu are ce câștiga dintr'un război în viitorul apropiat. E tot așa de adevărat acest lucru pentru Rusia, Franța, Italia și Anglia. Dacă însă Turcia și România și-au împărțit păreriile și s'au găsit în înțelegere, lucrul poate numai bucura pe toți. În deosebi pe Anglia și Franța, căci amândouă doresc pacea.

S'a spus în ziarul din Paris că alianța — de rare ne îndolm — s'ar datorî alianței întrelte. E însă greșală a socoti această alianță întreltă ca o provocare a puterilor ce nu fac parte din ea. Temelia alianței este dorința Germaniei și Austro-Ungariei, de a se asigura împotriva unui atac unit dela Apus și Răsărit. Au reușit și cu multe prilejuri alianțele s'au simțit mai tari. Dar amândouă puterile prin mulțimea locuitorilor, prin bogățiile, organizație militară, se întăresc sprijinindu-se una pe alta. Era neapărat lucru să între și Italia în alianță, când s'a alcătuit. Dar nu se poate crede că Italia ar fi intrat într-o alianță care ar fi urmărit o politică agresivă.

Morala pentru celelalte puteri nu este că trebuie să abuzeze de alianțe, ci că fiecare din ele trebuie să-și vadă limpede ce politică națională e mai folositoare, să se organizeze social, industrial, politicește și din punct de vedere militar spre a și urmări această politică și să se înțeleagă cu puterile cari urmăresc scopuri de acelaș fel.

România nu poate nici într'un caz lua parte într-o combinație agresivă. Nu poate să îndrăgească pe Austro-Ungaria, pe câtă vreme Maghariei prigonesc pe Români în Ungaria răsăriteană. Nu poate câștiga nimic dela Bulgaria și nu poate avea ambiții la miazăzi de Dunăre. Politica ei trebuie să fie pacea și regele ei nu credem să se învoiască la ceva care ar primejdi o.

Pricina de neliniște față de Orientul apropiat sânt relațiile dintre Turci și Greci. Grecii din regat, într-o împrejurare delicată și chiar primejdiuoasă, n'au dat dovezi de sânge rece și judecată, cum s'ar fi cerut în această situație. N'au un om de stat în stare a vedea lumea cum este — lumea Orientului apropiat, în care trăiesc — și care să se convingă că trebuie să împlinesc realitățile cu răbdare și bun simț. Grecii trăiesc într-o atmosferă de patimă și așătare, ale căror valori îi mișcă prea lesne și nu au o căpetenie care să li fie locului.

Să nădăjduim că de Venizelos vor asculta. L-au primit bine în Atena, iar el a declarat că e pen-

tru dinastie și că vrea revizuirea constituției. Fiind așa poate fi în stare să slujească pe rege și să fie în frâu pe democrații extremi.

Dacă va reuși, o să câștige simpatia puterilor și criza se va sfârși, credem, cu bine.

Nu toate puterile simpatizează cu Grecii, chiar când sânt moderați. Dar anevole s'ar găsi unul care să dorească pentru vre-o parte a Europei și mai puțin încă pentru Mediterana răsăriteană, un război, căci acolo se încrucișează multe și mari interese.

Scrisori din București.

Eră nouă pentru Aromâni. — Ce trebuie să facă frații noștri. — Iarăși complot în contra primului ministru. — Inspectarea școalelor. — În zbor peste Dunăre.

București, 12 Septembrie.

Presă, fără deosebire de nuanță politică, continuă a discuta, convenția militară cu Turcia. Deși ziarile oficioase au desmintit această convenție, presa generală este că ia există. Cel puțin noua situație, creșta Românilor macedoneni o dovedește aceasta. Știrile sosite din Macedonia sânt cât se poate de îmbucurătoare în această privință. Toate faptele denotă că Români sânt astăzi elementul cel mai privilegiat din imperiul otoman, și, de unde până mai eri episcopii greci anatemizau pe preoții români și se opuneau la deschiderea școalelor românești, terorizând pe părinții, cari își trimeteau copiii la aceste școale, astăzi glasul acestor neîmpăcați adversari ai românismului a amuțit. Autoritățile turcești își manifestează pe față bunăvoința față de aromânii credincioși imperiului osmanic, în timp ce boicotul în contra Grecilor continuă.

Această nouă stare de lucruri a făcut ca o mulțime de familii românești, cari din diferite considerenți se dăduseră pe partea Grecilor, să se întoarcă iarăși la ai lor. Așa numiții grecomanii, români cu sentimente grecești, părăsesc acum tabăra dușmană și se întorc în știrile fraților lor de acelaș sânge. »Atâta este de mare ura turcilor în contra grecilor — îmi povestea de unăzi un coleg din Macedonia — încât, dacă n'ar exista Români în Pind, iar creia etc.

Precum vedem, împrejurările sânt în timpul de față cât se poate de favorabile fraților din Macedonia. Ar fi o fericire dacă ei ar ști să se folosească de aceste împrejurări pentru întărirea situației lor în vederea surprizelor ce le poate aduce viitorul. Acum au toată posibilitatea de a se organiza cum vor, de a-și crea instituțiunile pe cari le vor ei. Acum e timpul să-și ridice școale, să-și ridice biserici, să-și formeze comunități naționale, să-și înființeze tot felul de societăți menite a ajuta progresul acestui neam fără repaos, acestui neam care și-a vărsat cu prisosință sângele în luptele pentru libertate ale Grecilor și ale Bulgarilor. Este lucru cunoscut că toți șefii mișcărilor naționale ale acestor din urmă au fost Români din munții Pindului.

Acum e timpul ca ei să-și ceară și să-și înființeze mult doritul episcopat român independent de patriarhul din Constantinopol. Acum e timpul ca ei să facă tot ce contribuie la înaintarea politică a unui popor. Să nu uite că situația lor este mult mai favorabilă decât a Românilor din Ungaria în epoca absolutismului. Să nu uite că dacă Români din Ungaria nu și-ar fi înființat atunci cele câte-va instituțiuni culturale, mai pe urmă le-ar fi fost imposibil. Dar să nădăjduim că frații din Macedonia își vor da seama de toate acestea și vor pricepe că roata timpului se învârtește și, dacă nu profiți de libertate atunci când o ai, după ce ai pierdut-o, e zadarnică ori-ce tânguire.

Nu de mult se anunțase că la Galați s'ar fi dat de urmele unui nou complot pus la cale în contra persoanei primului ministru al țării. Faptul a produs senzație, deoarece se știe că, după condamnarea atentatorului Jalea, sindicaliștii amenințau că un nou atentat nu va întârzi. Tot atunci atât primul-ministru, cât și persoanele din anturajul său pimiră o serie de scrisori anonime, prin cari li-se puneau în vedere posibilitatea unui nou atentat. Astfel de scrisori soseau atât din capitală, cât și din orașele de provincie, mai ales

din acele centre, unde sindicalismul reprezintă o forță mai mare. Una din aceste scrisori a fost trimisă din Galați, unde se știe, socialistii au avut o mulțime de conflicte cu autoritățile. Scrisoarea e adresată primului-ministru, dl. I. I. C. Brătianu și conține o serie de amenințări menite a produce neliniște în toate cercurile.

S'au făcut cercetări spre a se afla cine a trimis acea scrisoare. A fost arestat un lucrător anume Matei Rustea. Expertizele grafologice erau de părere că scrisoarea ar fi fost trimisă de dânsul. La parchet el însă a negat totul. Orice alte dovezi lipsind, el a fost pus în libertate. Poliția face întinse cercetări spre a afla pe autorul scrisoarei cu pricina. Se poate de altfel să fie și numai o glumă de prost gust, făcută de vre-un «cetățean vesel».

De oarece se apropie termenul când școlile vor fi deschise și cum pericolul holerei amenință țara, ministerul instrucției publice a luat dispoziția ca, înainte de deschidere, școlile să fie inspectate spre a vedea dacă ele corespund prescripțiilor de igienă publică. Trei medici au fost însărcinați să facă această inspecție, atât la școlile particulare, la așa numitele penzionate. Inspecția a ținut trei zile. Medicii inspectori au lăsat, după ce au mai grea pedeapsă, directorilor acestor școli toate îmbunătățirile necesare. În genere însă s'a recunoscut că starea în care sânt întreținute școlile din București, este destul de bună și că directorii își dau toată silința spre a feri pe elevi de pericolul flagel. Interesant este faptul că la nici una dintre școlile particulare nu s'au făcut observații în ce privește păstrarea igienei.

Alte inspecții se vor face zile acestea.

Tot ca o măsură în contra holerei a fost luată și dispoziția de a fi supravegheați persoanele cari au venit din Ungaria spre a se vedea dacă nu prezintă simptome de holera. Agenții sanitari vizitează pe toți cei sosiți prin Predeal, acasă la dânsii interesându-se de starea sănătății lor și dacă nu au avut vre un simptom neliniștitor.

Aviatorii români devin din ce în ce mai încrezuți în ei și în forța aparatelor lor zburătoare. Îndrăsnala lui Vlaicu a limitat publicul bucureștean. Acum se anunță că prințul Bibescu s'a hotărât să treacă Dunărea dela Giurgiu la Rusciuc în aeroplan. Zborul se va face în una din zilele acestei săptămâni. Probabil Miercuri. Locul de plecare este fixat la capul canalului Sf. Gheorghe, la punctul Smîrda. Aviatorul român planuiește să treacă peste portul Ramadan și trecând în zbor Dunărea, să aterizeze pe câmpul de exercițiu al regimentului de călărași din Rusciuc.

Despre acest plan au fost înștiințate și autoritățile din Bulgaria, cari n'au făcut nici o obiecțiune. În vederea acestui zbor, principele Bibescu a plecat azi la Giurgiu. Autoritățile și publicul giurgiuvean vor face îndrăznețului aviator o frumoasă manifestație de simpatie, la plecare. Cor.

Holera în Ungaria.

Epidemia aleargă în goană în întreg ținutul de dincolo de Dunăre și se pare că de acum n'o mai poate opri nici o măsură de siguranță. Îmbolnăvirile cresc în fiecare zi, în toate părțile dar mai ales dealungul malurilor Dunării. În fața acestei primejdii ce și fără hoștește viclenie, măsurile de prevențiune ale autorităților se par ridicole. Regiuni întregi sânt contaminate de holera și boala se lățește mereu cu toată vigilența păzitorilor așezați în lungul Dunării, căci azi îmbolnăvirile sânt ascunse intenționat atât din partea autorităților cât și a particularilor.

Între astfel de împrejurări holera nu se va putea suprima, ci se va lăși mereu, transpusă dela om la om.

Holera în capitală.

Numărul victimelor din Budapesta s'a mai înmulțit astăzi cu doi morți între cari e și unul

dintre cei aflați de poliție pe drum, încă Sâmbăta trecută.

Holera în Mohács.

Mohács, 28 Septembrie. În comunele din vecinătatea Mohácsului bătute holera cu toată furia. În noaptea trecută au murit patru oameni și s'au mai bolnăvit încă șase.

Victimele din Bacica.

Apatin, 28 Septembrie. Holera s'a deslănțuit și asupra acestui comitat și în fiecare zi se înregistrează noul cazuri de îmbolnăvire. Până acum au murit patru oameni de holera asiatică.

Moartea eroului dela Simplon.

Cu aripi omenesii.

Unul dintre cele mai de seamă progrese ale omeniei e aviația de azi și printre momentele ei istorice se poate număra cu tot dreptul cel mai îndrăzneț zbor ce s'a încercat vreodată: Trecerea de Vinerea trecută a aviatorului Chavez peste Alpi. O încercare îndrăzneță pre care a plătit-o scump, dând cel mai mare preț ce poate da un om: însași viața sa.

Iată cum descrie într'un ziar italian zborul acesta, cel mai de seamă reporter, Luigi Barzini:

S'a întrerupt minunea: visul de ieri s'a făcut aievea. Omul a trecut Alpii în zbor; înșinea îndrăzneții lui Chavez, s'au rupt și ultimele stăvilare. Cred că trecerea prin aer peste Simplon e un eveniment istoric.

Chavez s'a căzut din nou pe pământul italian înocmat ca un zeu mitologic, și poate desunui adusese nenorocirea clipei din urmă, ca să-și aducă aminte de existența trecătoare, să-și aducă aminte că totuși e numai o mână de țărână, fragilă și supusă dărilor.

Plecarea.

La ceasurile zece dinspre Italia era o vreme splendidă, în Elveția însă nu era priincios pentru a încerca o ascensiune. La Kulm prietenul lui Chavez, Cristiaens examina vremea și direcțiunea vânturilor și ne raporta din vreme în vreme.

— Să văd și eu — zise Chavez și ne urcăm în automobil, apucându-ne strașnic de răzîmul jilțurilor ca să nu cădem din cauza luțelii și a hârteapelor peste care săita sguduindu-se.

Un vânt puternic bătea dinspre soare răsare. Culmile la înălțime de o mie patru sute metri erau albe de zăpada ce căzuse în presară. Chavez îngrijorat privea dus pe gânduri împrejur. Uitase să se radă și pe fața-i tinerească strălucitoare țepușe de barbă bălană. Avea o haină căptușită gros cu scamă, întocmai ca un explorator al nordului și vorbea arare.

În drum ne-am întâlnit cu automobilul lui Paulhan. Aviatorul francez găsea vremea foarte nepriincioasă și încercă se abată pe Chavez dela planul său. Acesta însă răspunse:

— Nu, plec!

Se întoarse apoi la șofer:

— Repede la Brig!

Pregătirile ascenziunii.

Sântem în restaurantul Kulm de pe Simplon. Chavez zice că dacă nu-și va putea urma dru-

mul va ateriza aici. Acesta este cel din urmă punct acomodat pentru debarcare.

Așteptăm cu nerăbdare știrile telefonului... Cristiaens spune:

— Chavez a ajuns la Brig... și vrea să se ridice imediat...

Urmează o pauză lungă, apoi:

— Aparatul lui Chavez s'a ridicat în aier la ora 1 și 29 minute... Acum planează peste regiunea Ried... se ridică tot mai sus, apoi apucă spre Simplon și dispare în ceață.

Urmează clipe deprimătoare de tăcere și o așteptare cu inima palpitând de emoție. Deodată Cristiaens întrerupe tăcerea:

— E aici! Se aude motorul!

Noi nu vedem nimic și un șofer răcnește!

— Iacă, un automobil!

Și în lungul drumului, departe, se vedea crescând un punct negru ce se apropia de noi. Era un automobil; acum începusem să-i prindem vuetul. Sântem cuprinși de desnădăjde, cu toții credem că Chavez e pierdut. Dar Cristiaens, care sta cu ochianul îndreptat în zări, adulmecând depărtările, observă aeroplanul pe Geishorn.

Un strigăt de bucurie răsună din piepturile tuturor. Aparatul se apropia repede, lunecând par'că pe stânci și plutind peste un gol de o mie de metri. Plutind în lumină încunjură Staldhornul, pe urmă Schienhorn. A trecut deja cele mai înalte piscuri... E un spectacol minunat pe care nici zădărnicia vremii nu-l va pute șterge din mintea omeniei.

Trec câteva minute chinute, pe urmă sărim cu toții în automobil și privindu-ne așa băgăm de seamă că toți sântem cu ochii în lacrimi, până și cei doi soldați dela frontiera Elveției plâng, și repetă în francezeasca lor stricată:

— Mon Dieu, mon Dieu!

Peste valea iadului.

Ajungând Chavez la cula de pe Kulm, începe să se coboare.

— Aterizează — gândim noi.

Dar se avântă din nou în înălțimi și repede ca o săgeată își urmează drumul. A fost o clipă de îndoială, să se coboare sau nu? De acum încercarea lui nu se mai pute sfârși decât sau cu învingere sau cu o catastrofă.

Aparatul sticlește în câmpurile de zăpadă de peste Fletschhorn. O rază de soare se frânge pe motor și o clipă ni-se pare că ar fi încins de flăcări. Dar nu s'a întâmplat nimic, aviatorul lunecă înainte pe apele vădăhului.

Fără de veste o pată de vânt lăbește aripa stângă. Aparatul se pleacă, sguduie, pe o coastă și iarăș se sbate în poziția de mai înainte. În înălțimile fără hotar se dase pe o clipă lupta pe viață și pe moarte.

Pe urmă nu-l mai vedem. În drum automobilul nostru se întâlnește cu un păstor, care părăsindu-și turma alerga țipând, cu mâinile ridicate spre cer. Nu știa de ce se întâmplase pe Simplon și credea că văzuse o minune.

În drum se împiedecă de-o buturugă și cade în brânci, dar se ridică în fugă și aleargă înainte.

Acum ajungem între jgheburile dela Conda. Pe aceste regiuni plutește veșnica umbră și-n toată întinderea nu se vede nici o urmă de ferbur. Printre crestele scrijelate se vede câte o pârte de cer, ca o apă de sineală. Peste această vale a iadului trebuia să sboare Chavez.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Toți oamenii cu care ne întâlnim în cale aleargă nebuni, făcându-ne semne... Dacă Chavez își continuă drumul cu același iuteală, în două ore ajunge la Milano, făcând un drum pe care cel mai repede tren abea îl parcurge în patru ore.

La spital.

Dar când ajungem la Domodossola, din drum ne strigă:

— La spital!

Și de fapt în sala de operații aflăm pe Chavez cum medicii îl sfășie haina de pe trupul zdrobit.

— Incet — șoptește rănitul — băgați de seamă.

Aviatorul Durray povestește catastrofa astfel:

— Suprafețele de susținere abzisaseră serviciul la o înălțime de douăzeci de metri. Sărmele sbrucumate de greutatea drumului nu mai puteau suporta sborul drept și s'au ridicat deodată închizându-se întocmai ca aripele unui flutur.

Aparatul s'a zdrobit în mla de bucăți. Barometrul a fost scos întreg de supt dărâmaturi, dar când au vrut să vadă ce înălțime ajunsese Chavez, băgară de seamă că e stricat. Nu arăta înălțime mai mare de o mie de metri. Chavez trebuia să-și măsoare singur înălțimile în drumul lui îndrăzneț și plin de primejdii.

Moartea lui Chavez.

Ieri după amiază s'a stins în spitatul dela Domodossola unul dintre cei mai mari eroi ai văduhurilor necuprinse, înăruț aviator Geo Chavez încunjurat de prieteni și mireasa care n'a lipsit de lângă pat, ca să-i dea sărutarea din urmă și să-i închidă pleoapele frunte, peste ochii cari abea câteva zile mai înainte scrutau nemărginirea.

În mijlocul năzuințelor nenumărate ale omeniei spre »excelsior« Chavez a apărut întocmai ca un astru în besna întunecată a nopții și cu aceeași iuteală a dispărut în haos. El a murit, dar numele lui va trăi în veac și va sluji drept pildă urmașilor cari ca și el vor tinde »spre culme«; a murit după o jertfă care l-a ținut viața, în cununa lăcrei avea abea douăzeci și doi de ani neimpliniți.

Ieri la ceasurile două și jumătate începuse agonia. Mai mulți prieteni erau lângă el și la res-timpuri mari revenindu-și, sforța un zimbet pe buzele crispate de durere și privea lumea cu ochii mari și plini de suferință. Nici în clipele din urmă nu-și perduse curajul și încerca să însuflească un crîmpei de nădejde și celor din preajmă.

— Non, je ne meurs pas! N'o să mor, nu — și cu disperarea unui condamnat încerca să se anine de viața care se scurge clipă cu clipă din trupul zdrobit.

Un prieten care intrase la el, ca să-l învioreze zise:

— Dragă, toată lumea vorbește de îndrăzneala ta.

— Foarte bine, dar mor de acum și închizăni ochii, încremeni cu un zimbet înghețat pe buze, între luminile slabe ale făclilor cari tremurau ca bătute de aripa nevăzută a ingerului morții.

Românii de pe Lunca Bihorului.

— Banca »Luncana« și despărțământul »Mărgărita« al Asociațiunii. —

Părțile de meazănoapte ale românismului nu sunt numai amenințate, ci sunt aproape cutropite de o cultură și viață străină, iar românii de pe la margini nici geme nu mai pot de greutatea jugului pus pe grumazii lor cu atâta îndărătnicie și nemilă din partea »negustorilor« fără saț.

Lumea a început a cunoaște, barem în măsură cât de mică, mizeria, cu care au să se lupte românii bihoreni. Cu toții știm, că e mare Bihorul, dar sărăcia bihorenilor e și mai mare. Și e mare din cauza înapoierii culturale și a aglomerării

deosebite a ovreimii, care exploatează în cea mai dragă voie cele aproape 300 mii suflete românești.

Ara Bihorul și pământ neroditor, împrejurare, care explică până la un loc foametea, un oaspe destul de des. Mizeria, sărăcia și foametea Bihorului o explică și cauzează însă pe lângă nepăsarea guvernelor și a altor factori — numai și numai necultura, lipsa de lumină și de sprijin din partea celor chemați ar fi cu durere față de soarta unui neam nedreptățit. Căci sunt și ținuturi roditoare și mănoase în țara Bihorului, în cari Românii au pământ și vite — și cu toate acestea sărăcia și nevoile străjuiesc neconținut la pragul lor, împrejmuit de pălămidă și neorînduială. Căci toată truda lor amară de un an merge în punga jidanilor.

Și nu-i știe nimenea. Își tânjesc viața în tăcere și cu resemnare, fără a le veni în minte, că ar avea și ei dreptul să ducă o viață mai mulțumită. Ori chiar le-ar și trece așa ceva prin gând unora și vrodată, găsesc, că n'au cătră cine se întoarce.

Dar de-o vreme încoace se mișcă și Bihorul. Belușul și Oradea dau tot mai multe semne, că-s centre românești.

Numai ținutul dela Nordul Orăzii, dinspre Sălaj, era dat cu totul uitării, era cu totul necunoscut.

Lunca Bihorului, cu centrul Mărgărita, e unul dintre cele mai mănoase și în același timp variate ținuturi din Bihor. Românii, majoritatea populației, sânt în medie blînșor situați materialmente — dar sânt aproape storși de băncile ovrești, cari se întrec în ruptul capului să i fericească. Împrejurarea, că într'un ținut românesc prosperează peste 10 bănci străine dă cea mai eclatantă dovadă, că Românii sânt cel mai bun element de exploatat pentru îmbogățirea sigură.

Nu de mult s'a înființat în Mărgărita a 7 a bancă, *) dar aceasta nu ca să exploateze, ci să vină în ajutorul istovișilor noștri țărani, cari nu mai știu ai cui sânt de daturile și nedreptățile cele multe.

»Luncana« a venit tocmai în ceasul al 11-lea, când primejdia era mai mare. Activitatea ei de abia două luni și ceva, dă cea mai vie dovadă despre necesitatea cea imperioasă a unei grupări economice și financiare, care să regenereze și să mântuie întreg jurul.

Avem toate nădejile, că noua instituție va și avea succesele cele mai mulțumitoare în direcția aceasta. Importanța ei nu se poate aprecia încă în măsura cuvenită, dar se va aprecia desigur nu peste multă vreme.

Pentruca regenerarea acestui ținut să se poată face cu și mai mult succes — pentrucă propășirea materială stă mână în mână cu cea culturală — zilele trecute s'a înființat și înființarea unui despărțământ al Asociațiunii.

Conștiința românească e adormită în aceste părți, chiar și la intelectuali, uu numai la țărâni. Dar e de ajuns să adie o boare lină și ea se deșteaptă și-și cere dreptul la viață. La apelul încredințatului Asociațiunii cu organizarea despărțământului, s'au adunat în număr foarte frumos preoții, învățătorii și chiar și câțiva țărani din jur și s'au discutat cu mult interes toți pașii, ce sânt a se lua pentru înființarea despărțământului. Din această conferință s'a trimis la Dej următoarea telegramă:

»Convinsi, că nu este departe vremea, când de binefacerile Asociațiunii se vor împărtăși toți celce așteaptă o soartă mai bună, dorim succese desăvârșite adunării dela Dej, căreia îi trimitem salutul nostru omagial«.

Adunarea de constituire a despărțământului se va ține la 16 Octombrie n. a. c. De-atunci încolo sperăm, că și'n ținutul nostru se va începe viața socială și culturală de mult așteptată și se vor deprinde și ai noștri a înțelege și simți tot mai mult, că și românii sânt capabili de multe lucruri bune și însuflețitoare și că și ei au nu numai dreptul, dar și datoria să tindă după o viață vrednică de neamul lor și de veacul, în care trăim.

*) Numai în orașul Mărgărita erau 6.

A sosit vremea să se muncească și la noi munca de desrobire materială și culturală, munca cinstită a propășirii neamului. Și ne crește inima când și ținuturile noastre cele mai expuse dau semne de viață, când și în ele încolțește sămânța dragostei de neam, care îndeamnă la fapte.

O asemenea muncă trebuie sprijinită de toți cei buni ai noștri și îndeosebi de intelectuali, cari sânt direct interesați.

Sântem siguri, că preoțimea și toți intelectuali de pe Lunca Bihorului își vor ști chemarea acuma, când au o instituție, în jurul căreia grupându-se, vor putea desfășura o activitate cât se poate de folositoare, atât pentru localnici, cât și pentru cinstea și interesele etnice ale noastre.

Îi privim așadar pe frații noștri din Mărgărita și jur întrați în șirul Românilor, cari muncesc pentru propășirea neamului, și le dorim toate succesele în năzuința lor vrednică de a-și împlini cea mai mare și nobilă datorie, ce o au.

Cor.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 28 Septembrie n. 1910.

Papa și Nathan.

Cine ar fi crezut că glorioasa cetate eternă, scaunul reprezentantului lui Christos pe pământ, va ajunge trista soartă ca primarul ei să fie un ovrei liber cugetător? Că din chiar inima ei să răsune, amenințătoare, trâmbița războiului contra credinței?

În 20 Septembrie a ținut primarul Nathan o cuvântare, în care ataca pe Papa și dogma infailibilității. Sanctitatea sa nu putea lăsa fără de răspuns ieșirea aceasta contra bisericii, și deci a trimis cardinalului Respighi, vicar, o scrisoare pe care o publică acum »Osservatore Romano«, organul catolicilor. Iată ce spune șeful bisericii apusene:

Domnule cardinal!

Un eveniment de o importanță extraordinară ne silește ca atunci, când vă scriem, să dăm expresie profundelor regrete ale sufletului nostru. S'a întâmplat, cu două zile în urmă, că un slujbaş public nu s'a mulțumit, în cursul împlinirii oficiului său, ca să comemoreze cu solemnitate aniversarea zilei în care au fost călcate în picioare sfințele drepturi ale domniei papale, ci plin de îngâmfare a defăimat și calumniat învățăturile religiei catolice, pe locșitorul lui Christos pe pământ, și chiar biserica. Câtă vreme a vorbit în numele Romei, a acelei Rome care ar trebui să fie reședința pacinică și de toți cinstită a papelor, a atăcat de-a dreptul jurisdicția noastră spirituală, și-a ajuns să încerce a atrage disprețul public asupra faptelor oficiului nostru apostolic, a discutat, cu gânduri și cu vorbe cari păcătuiesc contra lui Dumnezeu, chemarea transmisă de Mântuitorul Isus asupra lui Petre și a urmașilor lui, ba s'a încumetat să nege adevărul dogmelor și autoritatea sinoadelor. Și cum din ura contra bisericii izorește în mod firesc ura contra blândei creștinești: n'a pregetat să calumnieze sentimentele religioase ale credincioșilor. În fața acestui șuvoiu de declarații de blâciu contra lui Dumnezeu nu putem să nu ridicăm cuvântul nostru sonor și îndreptățit de protestare, și să nu atragem, prin mijlocirea Voastră, atenția fiilor noștri Romani asupra neîntreruptelor ofense, cari cresc mereu, la adresa religiei catolice, în chiar reședința papală. Împrejurarea asta tristă n'o să fie trecută cu vederea de credincioșii catolici, cari sânt ofențați prin ea în mod grosolan, și ei se vor uni cu fiil noștri din Roma în rugămini fierbinți, rugând pe Atotputernicul să grăbească întru apărarea Bisericii, a divinei Lui mirese, pe care o defălmă veninoase calumniile nepedepsite și

nemeritate atacuri din ce în ce mai acute. Pentru gloria cetății vecinice, rugăm pe Dumnezeu ca atacurile acestea insuportabile să nu se repete.

Ca semn al deosebitei Voastre bunăvoinți vă trimitem, domnule cardinal, binecuvântarea apostolică.

Pius.

Deodată cu publicarea scrisorii acestela «Observatore Romano» face apel către credincioșii din Roma ai bisericii, catolice ca să nu mai suferă «atingerea celei mai sfinte convingeri a imensei majorități a cetățenilor. Toți cei ce se laudă, în numele celor mai sfinte tradiții și chiar al libertății spirituale, că aparțin religiei catolice și că sânt cetățenii Romei, nu vor mai putea spune că sânt de acord c'o reprezentanță al cărei președinte, uitând de cea mai elementară corectitudine și de mandatul său, a vătămât atât de adânc religia catolică...»

Bine înțeles că primarul Romei, Nathan, contra căruia s'a pornit campania, se apăra. În r'o scrisoare adresată ziarului «Tribuna» caută să răspundă la toate învinuirile ce i se aduc, menținându și întru toate punctul de vedere exprimat în cuvântarea de la 20 curent. În același vreme declară că face parte din ceata modernilor cari «se trudesă să afle o religie corespunzătoare inimii lor, care să le îndestulească și intelectul...»

Multe ai răbdat, măică Romă, de mai bine de douăzeci și cinci de veacuri! Un strănepot al vechilor Cvirii îți urează să treci sănătoasă și peste incidentul Plus-Nathan.

Roma, Sept. 1910.

— **Româncă împușcată de un Sas.** Din Bistrița ni-se scrie: »O fetiță româncă a fost împușcată în inimă de fiul gazdei, un sas din Bistrița, la care era servitoare. A murit momentan. Cei interesați ca să scape de pedeapsă au pus în circulație știrea, că fiul gazdei împușcând după clojani a nimerit-o — în inimă! Toată lumea însă povestește, că pricina a fost dragostea, biata fetiță, de o deosebită frumusețe, ar fi fost împușcată din gelozie.

Prietinele fetiței spun, că mai înainte se jeluise cătră ele, că fecio:ul gazdei o amenințat-o, că o va împușca. Vinovatul e și acum liber. Vom vedea la curtea cu jurați cât de ieftină e o bistă viață dela sate. Justiția trebuie să facă aici toate eforturile, ca să desvălească adevărul, căci dacă din lipsa de dovezi va achita, va fi mare scandalizarea în public, care nu vrea să știe de povestea cu clojani. Ce e mai ușor atunci decât să stingi o viață de om, când îl ai la îndemână, în casă, întotdeauna și fără martori.

Vom avea prilej să ne convingem cât de sus s'ă justiția...»

— **»Astra«** la Nasna. Duminică, la 25/12 Septembrie și-a ținut despărțământul Mureș Oșorhei al Asociațiunii, adunarea generală în comuna Nasna.

Adunarea a fost foarte cercetată.

La orele 3 și jumătate dl preș dinte S. Rusu deschide ședința. În discursul de deschidere după ce arată publicului scopul, înființarea Asociațiunii, ține o prelegere despre »Higienea«, care e ascultată de țărani de față cu mare atențiune.

Urmează raportul, cenzurarea, după acestea dl avocat Dr. I. Pantea ține o prelegere despre testament, în care, foarte la înțeles, arată țranilor lucrurile ce trebuie să le aibă înaintea ochilor la facerea unui testament. Prelegerea a fost ascultată cu atențiune încordată și a făcut impresie bună asupra țranilor, că un avocat le dă astfel de sfaturi folositoare.

Urmează împărțirea cărților între băieți, cari cu bucurie au fost primite.

Se înscriu membrii noi, după aceia se fac alegerile.

Dupăce dl președinte S. Rusu nu voiește se primească presidiul din nou, se alege de preșe-

dinte dl N. Vulc și se întregește comitetul spre mulțumirea tuturor.

Urmează mulțumire fostului comitet și în special fostului domn președinte și adunarea se ridică.

După adunare oaspeții prezenți se duc la dl preot Bobletec, unde îi așteaptă cu o masă ospitalieră.

La orele 7 și jum. se începe danșul.

Dșoarele erau învălțite cu foc din partea tinerilor, ba și cei mai bătrâni s'au băgat în joc și rupeau Ardeleana mai altcum, decât tinerimea! La orele 12 s'a întins masa și între toasturi avântate s'au gustat bucatele. Culina din Ardeal e foarte bună, ceace am putut să constat la masa dnei Vulc.

După miezul nopții toastează dl adv. Pantea, după a cărui puține, dar însuflețite cuvinte, se ridică masa și urmează jocul până în zori.

A fost o petrecere reușită.

Observ că adunarea s'a ținut în biserică.

În bisericuța de lemn a »incultului« popor valah se ține adunare *culturală*, care e cercetată și de *săcui*, până când în orașul gentry-lor săcui, alipită de biserică pompoasă a călugărilor bogați catolici esta o căsăpie, tocmai lângă altar. Și când preotul din biserică cântă imn de mărire celui de sus, se aude lovitura bărzii casapului.

Cor.

— **București—Sinaia în aeroplan.** Din București ni-se scrie: Sântem informați că la aerodromul dela Kitila se fac pregătiri pentru un volaj cu aeroplanul la Sinaia.

Zilele acestea dl Molla, abilitul pilot al aparatului Farman, va pleca cu automobilul însoțit de principele Bibescu pentru a observa drumul și Valea Prahovei care îi va servi de orientare.

Volajul va fi făcut în două etape. Dl Molla se va opri mai întâi la Ploști iar la întoarcere va încerca să vină direct la Kitila fără nici un popas dacă nu cumva vre-un accident neprevăzut îl va sili să coboare în cursul volajului.

Aeroplanul va fi urmărit de aproape de mai multe automobile.

Ziua fixată pentru acest tur de forță va fi anunțată la timp.

— **»Astra«** la Săliște. Onorații membri ai desp. V. Săliște al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« precum și toți sprijinitorii ei sânt prin aceasta invitați la adunarea generală ordinară ce se va ținea Duminică în 2 Octombrie st. n. a. c. la 2 oare d. a. în sala școlii din Vale cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul general al comitetului cercual. 3. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea socotelilor. 4. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor. 5. Dizertațiunea: »Despre începuturile organizării bisericesti« de adm. prot. al tractului Săliște, Dr. Ioan Lupaș. 6. Dizertațiunea: »Despre credințe deșerte« de preotul Ion Agârbiceanu din Orlat. 7. Raportul comisunilor și hotărâre asupra lui. 8. Reconstituirea desp. pe un nou period de 3 ani. 9. Dispoziții pentru autentificarea procesului verbal al adunării.

În legătură cu aceasta se va ținea și adunarea generală a filialei Săliște pentru »Crearea unui fond de teatru român«. Săliște, la 24 Septembrie 1910. *Calofariu*, dir. desp. A. German, secretar desp.

— **Examen de cvalificație preotească.** Examenul de cvalificație preotească dela seminarul din Arad a avut loc la 26 Septembrie. La examen s'au supus 5 absolvenți de teologie, dnii Mihuța, Muntean, Ciorogar, Popescu și Iacob, cari toți au trecut examenul cu succes.

Felicitările noastre.

— **Cununie.** Dșoara Paraschiva Păcurar din Lančrăm și dl Victor Ilie din Ghelari își anunță cununia ce va avea loc la 2 Octombrie n. în biserică gr. ort. română din Lančrăm.

Felicitările noastre.

— **Starea d-lui Sturdza.** Dl și d-na Dimitrie Sturdza, se află în vilegiatură la Lansanne, unde au descins la hotelul «Beau-Rivage».

Dl Sturdza este cât se poate de bine, și face zilnic lungi excursiuni în tovărășia lui Ferid-Pașa fost mare vizir.

Peste câteva zile dl și d-na Sturdza se vor înapola în România.

— **Marele vizir al Turciei la Viena.** La reîntoarcerea sa dela Paris marele vizir al Turciei, pașa Hakki, s'a oprit la Viena unde a făcut o vizită ministrului de externe, contele Aehrenthal. Hakki pașa a vizitat și Academia militară unde s'a întreținut cu prințul Paruk, nepotul fratelui sultanului actual. Cu expresul-orient de ieri seară marele vizir și-a urmat călătoria spre Constantinopol.

— **Trecerea Niagarei într'un butoi.** Din Newyork vine știrea că un anume Bob Leegh a făcut un pariu că va trece Niagara înfundat într'un butoi de oțel. Și s'a ținut de vorbă, și îndrăznețul lui plan a reușit. Câteva minute după ce aruncaseră butoiul în apă, valurile l-au târât spre cataract și aci l-au legănat aproape o oră aruncându l din stâncă în stâncă, până ce un curent mai puternic l-a prăvălit în abis și l-a purtat până aproape de țărmul Canadei, unde l-au prins și l-au scos la mal. Leegh povestește că auzia vuetul grozav al apei și valurile izbeau atât de vașnic în părășii butoiului încât era să-și piardă cunoștința de teamă că l-s'a apropiat sfârșitul.

— **Venerabila doamnă Emilia Dr. Rațiu n. Orghidan,** a fost până aci membră ajutoare a »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« și caldă sprijinitoare a tuturor întreprinderilor ei; acum în semn de pietate cătră memoria soțului său, mult regretatului Dr. I. Rațiu, a binevoit a se înscrie între membri pe viață al Reuniunii cu taxa de 50 cor. plătită.

— **Poliția și strigoiul** Antistia comunală din El Elhagbad a reclamat comisariului de poliție din Cair pe un strigoi care primejduiește comuna și a cerut poliței să prindă strigoiul și să-l pună la gros, căci altcum tot satul va pleca să se așeze pe alte meleaguri.

Bătrânul primar al comunei n a spus altceva decât că o formă de întuneric vine în fiecare noapte și se isbește în părășii caselor, sguindu-le din temelii, întră apoi prin ogrăzile oamenilor sfărmand tot ce i cade la îndemână, și aruncând cu pietri după călători, omoară toate animalele ce se află pelângă casă. Satul întreg e băgat în sperieți, căci strigoiul face o mulțime de nebleznicii și pagube mari. Că cam ce fel va fi strigoiul nu poate spune nimeni, căci oamenii tac chitic, ascunși în casă când li simt că se apropie.

«**Domnul doctor**». Din Sibiu ni se scrie: «De cîtăva vreme »băieții« dela organul din Budapesta au pus mina pe un nou colaborator... părintele »doctor« Stanca din Vulcani; care iscălește și »Popa Jianu« — (fără »doctor«). Și »părintele Stanca« ia apărarea »părintelui Meșianu« împotriva »Tribunei«. Frumos, foarte frumos, cu toate că activitatea aceasta extra-bisericască a »părintelui Stanca« e influențată de alte considerații decât căutarea și constatarea adevărului. Se zice, că după alegerea sa de protopop al Sebeșului, solicitînd confirmarea sa »părintele Meșianu« și-ar fi exprimat mirarea că de cînd a ajuns preot, dl Stanca nu mai desfășoară nici o activitate extra-bisericască... Dl doctor a înțeles și și-a reluat activitatea extra-bisericască cu preamărirea »părintelui Meșianu«.

Li prorocim că va ajunge nu numai protopop, ci și asesor...

Sborul lui Molla la Chitila. Din București se anunță: Cu toată vremea nefavorabilă de ieri, deoarece toată ziua a bătut un vânt puternic, totuș aerodromul dela Chitila a fost vizitat de multă lume.

Între alții au fost d-nii Al. Cottescu, directorul general al C. F. R., inginer Cucu, Mișu Cantacuzino, N. Lahovary, Pascal Toncescu, inginer Osiceanu, Ciolac, Nicolau, Vasilescu și Cezar Parteni, magistrați etc.

Din cauza că vântul bătea cu o viteză de 18 metri pe secundă, până la orele 6 și jum. nu s'a

putut face nici un zbor. La această oră, viteza vântului a scăzut la 14 metri pe secundă, dar totuși nu se putea spera să se facă vre-un zbor.

Mai trece vre-o 20 minute de așteptare încordată, deoarece aparatul «Farman» fusese scos din hangar și curajosul Molla îmbrăcat în costumul de aviator, se pregătea să facă o încercare.

Atunci când nimeni nu se mai aștepta și când foarte multă lume plecase, după ce vizitase han-garele, cu tot vântul puternic ce bătea Molla se urcă în aeroplan și după câteva învârtituri de helice, motorul este pus în funcțiune.

Cu un calm și o abilitate extraordinară Molla face câteva viraje pe pământ după care se ridică într-un zbor majestos, pornind în contra vântului, cu care a avut foarte mult de luptat. Se vedea cu ochii cum aparatul se ridică și se scobora, purtat de curenți de aer.

Molla însă sigur pe dânsul, conduce aparatul cu multă vigoare și după un zbor extraordinar de 8 minute, la o înălțime de 50 până la 60 metri, pe un vânt puternic, vine și aterisează splendid aducându-și aparatul în fața hangarului.

El a fost viu felicitat pentru curajul său, iar publicul l-a făcut ovățiuni.

— **Un jaf original.** Din Geneva vine știrea că în decursul nopții niște hoți au pătruns în parcul ce împrejmuiește vila cântăreței Marcella Sanbrich și l-au furat femeia care făcea gospodăria casei. Hoții au fugit apoi ducându-o cu ei și de atunci li-s'a pierdut urma. De sigur aveau de gând să fure pe însăș cântăreșța, dacă auziseră că pleacă în turneu la America și credeau că va fi având bănet mult asupra ei. Prin întunecul nopții însă n'au băgat de seamă cu cine au de a face și în locul frumoasei artiste au furat pe bătrâna economă.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, se ia de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

x **Expoziție permanentă de interior.** Firma fabricii de mobile din Marosvásárhely Székely și Réti a introdus după modelul marilor orașe europene inovații prețioase. Această inovație consistă în expoziția permanentă de interior făcută de firmă cu multă price-ere și gust. Cumpărătorul vede înaintea sa camerele aranjate complet așa că și poate ușor face idee despre viitorul său cămin. Aranjarea interiorurilor e cu adevărat spre la-ua acestei firme dintre cele mai frumuse din Ardeal, căci n'a cruțat nici chelțul nici oboseala ca să și satisfacă mușterii. Cele mai frumoase dormitoare sufragerii, camere singuratiche și saloane complete se înșiră una lângă alta, oferind un interesant spectacol. Totodată amintim aici și faptul că firma și a edificat o mare fabrică nouă, în care să fac cele mai moderne și mai solide mobile. Din atelierul său de tapiterie ies cele mai fine garnituri englezești, cari în privința aceasta amulează cu produsele oricărei firme din Budapesta. Una dintre inovațiile, aproape fără pereche ale acestei firme e că, prălungă înțelegere aparte, furnizează mobila franco, în orice parte a Ardealului, instalându o în locuință, astfel că pentru orice pagube în decursul transportului e responsabilă firma și clientul nu trebuie să plătească nici chelțuul de transport nici cărăușire. După cât avem cunoștință, pentru a satisface clientela din provincie, fiind chemat unul dintre proprietarii firmei se prezintă bucuros cu bogata sa colecție de desene și modele, pe care scriitorul acestor rânduri înc a avut fericirea să o vadă și să se convingă despre perfectele ei calități: Salutăm cu bucurie această rezistentă întreprindere, a cărei însem-nătate o poate proba mai ales marele ei cerc de cumărători.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Soluri noul de asigurare. Astăzi, când idela înființării unei societăți de asigurare ne preocupă și pe noi Români de ac., ba sântem chiar în presăna unei asemenea înființări, nu va

fi fără interes să arătăm câteva soluri noul de asigurare, inițiate și practicate în țările din Apus. Este așa de mare numărul cazurilor, unde asigurarea e posibilă, încât se poate susține că terenul de activitate al societăților de asigurare este aproape nelimitat. Iată câteva dintre solurile de asigurare mai noul, despre cari până acum nu se prea știe prin părțile noastre, ca:

Asigurarea perderilor provenite din întârzierea telegramelor. Ideea de a se recurge la acest fel de asigurare s'a născut în cercuri comerciale desigur din experiențele făcute prin pierderi în afaceri de negoț prin nelinmanuarea la vreme a telegramelor sau eventual prin transmiterea defectuoasă de telegrame. Se știe, că în cazuri de acestea, adică de întârzieri sau de neînțelegerea telegramelor transmise greșit, oficiile telegrafice respective nu pot fi trase la răspundere și deci nici obligate la restituirea eventualelor pagube, provenite din acelea. Încercările de a încărca oficiile telegrafice cu această răspundere, s'au lovit de necesitatea de a se stabili pentru cazul acesta taxe de tot prea mari pentru telegrame, ceace nu ar fi în interesul comerțului. Mărima premilor la aceste asigurări ar fi a se stabili în proporția taxelor de telegrama plătite de respectiva întreprindere comercială în decursul unui an. În scopul introducerii în praxă a acestui solu de asigurări, se adună acum materialul statistic necesar despre aceea, cât de des se întâmplă neînțelegeri din telegrama precum și despre felul și mărimea eventualelor pierderi provenite din cauza întârzierii acestora.

Tot în timpul acesta se rearcă a se stabili norme pentru asigurări pentru perderile de chirii și afaceri provenite în urma incendiilor, trăsnetelor, exploziunilor și inundațiunilor. E vorba să se asigure perderile acestea pe 3, 6, 9 sau 12 luni după întâmplarea catastrofei.

De mare importanță sânt apoi și asigurările de chirii, adică pentru perderile provenite din neînchirierea cvartirelor și anume pentru cazurile când cvartirele au rămas goale din alte cauze decât cele elementare ca d. e. relațiuni nefavorabile etc.

Un alt ram nou de asigurare, ivit de câțiva ani în Austria, este asigurarea contra perderilor obvenite din dărâmare de edificii. Se mai amintește apoi ideea de a se asigura pentru îngrijire în caz de boale mentale. Acest solu de asigurare se prezintă poate ceva mai puțin, simpatic dar nu e de loc de disconsiderat, deoarece și o atare boală poate veni asupra omului ca și oricare altă nenorocire.

»Rev. Ec.«

BIBLIOGRAFII.

Va apare în zilele cele mai apropiate:

„La cărările vieții“

de Lucian Boacăș,

un Volum elegant de vre-o 7 coale de tipar.

Prețul: 1 cor. 50 bani.

Se poate comanda dela Tipografia »Tribunei« sau dela autor în Budapesta, VII Zugló u. 16.

*

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Dr. Onisifor Ghibu: Ziaristica bisericească

la Români. Studiu istoric . . . 2.—

» Limba nouăor cărți bisericești 1.—

» Der moderne Utraquismus

oder die Zweisprachigkeit in

der Volksschule 2.—

» O călătorie prin Alsacia Lo-

renă. Țara și școlile ei . . . —.75

*

Tib. Brediceanu: Aurora. Vals pentru

» » piano 2.—

» » Rândunica. Vals pentru

» » piano, ed. II-a 2.—

» » Preludiu și hora com-

» » puse pentru piano. Ed.

» » II a 2.—

» » Vicrele. Vals pentru

» » piano. Ed. II-a 2.—

Poșta Redacției.

Pro domo. »Tribuna« a refuzat publicarea alor două răspunsuri. Unul, scris de dl Ilie Hociotă din Sibiu, a găsit loc în »Telegraful Român«, celalalt, scris de dl Dr. N. Vecerdea, cașierul societății pentru fond de teatru român, a fost publicat în »Gazeta Transilvaniei«.

»Tribuna« a refuzat publicarea lor nefiind ținute în tonul urban și literar al articolelor la cari pretindeau că răspund.

Dl Dr. N. Vecerdea, în loc să combată aserțiunile dlui Ilie Chendi, care într'un foieton discutase competența dlui N Vecerdea în materie de literatură și artă, — în răspunsul său (vezi »Gz. Tr.« nr. 201) îl atacă pe dl Chendi în mod brutal.

Dl Ilie Hociotă, simțindu se atacat în prestigiul său de cahet, răspunde cu insulte și se miră că »îinerii prietenici« dela »Tribuna« au refuzat publicarea răspunsului său la articolul publicat de »Tribuna«, dl Dr. Onisifor Ghibu, a terminat discuția publicând în »Tel. Român« următoarea declarație:

»Articolul »Educația religioasă a clasei noastre culte« publicat în numărul trecut al »Telegrafului Român« dovedește cu prisosință la ce nivel intelectual și moral se afă unii cașiheți ai noștri. El îl cara terisează pe deplin pe dl Ilie Hociotă, a cărui capacitate intelectuală ceice i cunosc, nu au prețuit-o niciodată prea sus și a cărui înaltă valoare morală se vedește de »stădată și prin multele insinuări și infamii la care mă simt cu totul dispensat de a răspunde.

»Tribuna« n'a refuzat și nu va refuza coloanele sale nici unei discuții sau polemici cinștite și urbane. Pentru insulte și atacuri bădarane însă n'are loc.

A. Trimite poeziile promise și vom vedea. Sa-lutări.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cona.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Euz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

APA MINERALA SZTOJKAI LUGU ACID SALIN SZTOJKAI GOȘ

apă minerală de Potas contra răgușeli, tusei și guturaiului Remediul special pentru boli de zahăr.

Kardos Miklós, reprezentant și vânzător en gros pentru — ARAD. — Telefon: 647

Se găsete la firma Daniel Lajos » 98

Dür Kocsárd » 130

Éles Armin » 44

Färber Lajos și fratele . . . » 311

Nagy Farkas » 26⁹

Fejér Gyula » 75

Hoffmann Ottó » 598

Criinfeld Ignátz și alți. De asemenea în orice cafenea și cârciumă mai bună.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Mulțămită publică.

Tinerimea gr.-or. română din Elisabetinul-Timișorii aduce și pe aceasta cale cele mai calde mulțumiri, publicului binevoitor, care s'a depus micul obol, ca ofert benevol, pentru flămurile sfintei biserici din loc.

Au incurs următoarele sume:

Emanuil Ungurean 10 cor. Dr. Petru Țiegle 10 cor. Dr. Aurel Cosma, Dr. Cornel Crăciunescu, Stan Vidrihin, Dimitrie Jancu, »Timișana«, Mihai Coliban, Nicolae Sângeorgian, Aurel Suciu, Adam Maxin, câte 5 cor. Persida Anca, Dimitrie Surdu, Antoniu Fejes, Dr. Roman Rudnean, Alexandru Logofet, Simeon Elena, George Marințeu, Mita Bulcea câte 4 cor. Dr. Traian Putici, Gavril Selegianu, Mici Dragan, N. N., Victoria Magdu, câte 3 cor. Arthur Roth 3 cor. Constantin Czarán, Petru Toader, T. Debu, Ciordás Mátyás, Ioan Plavoșin, Kunovszky Rezső, Csendes és Fischer, Francisc Danciu, Pavel Raici, Ioan Russu, Emilian David, George Sereianțu, Nicolae Bălaș, Ioan Martin, Pîera Sipeșan, Dr. Arsenie Micu, Floarea Mihailovici câte 2 cor. Vasilie Eva, Ioan Bârză, Ana Bârză, Ioan Andreescu, Lazar Marta, Persida Regep, Nicolae Roncea, Milan Radici, Dr. Cornel Nicolaeviciu, Petru Mușiu, Ilie Barbu, Pavel Nedici, Dimitrie Petrov, George Jancu, Ioan Cocioba, Pavel Carte, Stefan Euthim, Romulus Bolza câte 1 cor. Friedrich Bauz 60 fil.

Comitetul aranjator.

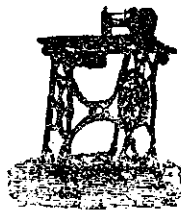
Caut un practicant

cu cevași practică, pentru biroul meu avocațial. Doritorii să mi-se adreseze în scris ca să le pot comunica condițiunile de primire

Dr. Iustin Marșeu
avocat, Arad.

ANUNȚ.

La o familie Română, din provincie a cărei doamnă e silită a absentă timp mai îndelungat de acasă, se caută o doamnă mai în etate, însă sănătoasă pentru conducerea casei și supravegherea copiilor. Sunt preferite preotese sau învățătoare văduve. — Oferte cu condițiuni a se trimite până'n 10 Octomvrie nou, la administrația ziarului sub inițialul »A«.

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur
marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Dr. Béla Szabó, avocat în Oravița caută

un candidat de avocat cu praxă.

Ofertele sunt a se adresa lui direct.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soia se capătă înainte trimițând 20 fil. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în **ALBA-IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u.** (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din branșă aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Să nu se ia nime

după reclamele sgomotoase și înainte de ce și-ar cumpăra ghetele de trebuiață să cerceteze magazinul de

incălțăminte pentru bărbați femei și copii

Asociației pantofarilor din Arad (Czipészek term. szövetkezete) Szabadság-tér No. 14, unde să găsească ghetele lucrate de mǎiestri și calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

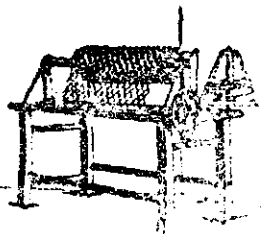
săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nádasy.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrica de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-ntca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Prim lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sirmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
Premiat la 6 expoziții.

Motoare șvedeze

pentru olei brut!

(Breretul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

CUMPĂR în orice cantitate flori de friguri, soc, frunze de măslarniță, bolondaică, clumăfae, rădăcini și frunze de mătrăgună, fie verzi, ori uscate precum și gândaci de frapțan. Farmacia lui **SZOKOLY SANDOR**, Arad (vis à-vis de biserica sârbească).

IOAN BALINTcomerçant în
Timișoara-Fabric palatul
orășănesc.

Recomandă onor public marele său
depozit bogat asortat în **pălării de
pîslă, căciuli de stofă, postav, per-
sian și de miel, mărfuri de modă**
pentru domni în toată calitatea, ș. a.
Mare atelier de blănărie.
Prețuri fixe. Articole bune.
■ Serviciu prompt și solid. ■

Atrag atenția onoratului public a-
supra atelierului meu de **spă-
lătorie și culorare
chimică** existent de peste

50 de anicea mai veche în ramul acesta.
Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.**FEICHTINGER J.**

Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon

BANCA NAȚIONALĂ A ROMANIEI.**SITUAȚIUNE SUMARA**1909
5 Septembrie.

132892846
208282
82382825
33802832
11999924
15093086
3151121
5981093
705781
355697
120106745
—
26269541
59687156
492647929

12000000
26727618
3992572
302919870
2237648
804042
120106745
—
2389434
492647929

94357846 Rezerva metalică Aur . . . 115939455
38535000 " Trate Aur . . . 47138000
Argint și diverse monete
Portofoliu Român și Străin
(*) Impr. pe ef. publice 14359700
" " " " în cont cor. 15285021
Efectele Capital. Social
Efectele fondului de rezervă
" " " amortizarea imob. și material
Imobile
Mobilier și Mașini de Imprimerie
Cheltueli de Administrațiune
Depozite libere
" " & provisoriu
Conturi de valori
Conturi diverse, Sold.

PASIV

Capital 12000000
Fond de rezervă 28421362
Fondul amortizării imobilelor și material 4248750
Bilete de Bancă în circulațiune 339721160
Profituri și pierderi 2341543
Dobânzi și beneficii diverse 755827
Depozite de retras 116109895
" " " & provisoriu
Conturi diverse, sold 29696858

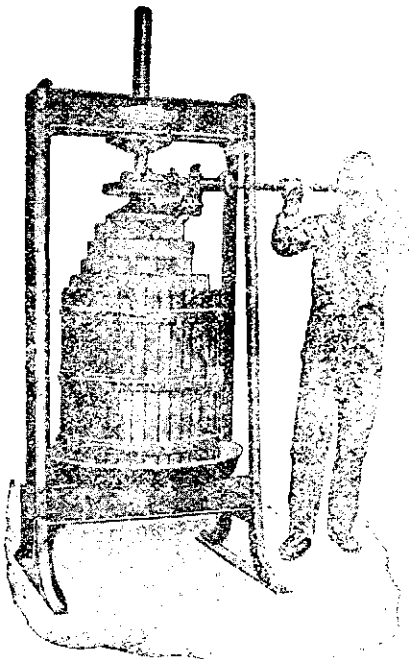
Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

1910.
28 August, 4 Septembrie.

156246283 163077455
321907 3311170
106776738 115248314
30058295 29644721
11999924 11999924
14720535 14720535
3107121 3107121
6001378 6001378
714018 718104
295744 314014
116109895 115997945
—
31915398 28005877
55028159 46936155
533295395 53608713

12000000 12000000
28421362 28421362
4248750 4248750
339721160 343878480
2341543 2341543
755827 85082
116109895 115997645
—
29696858 28343813
534395396 536082713

Prese de vin
și
sdrobitori de struguri

se află de vânzare pe lângă prețul
cel mai moderat**la Vulcu I. Maxim**fabrică de
mașini**în Arad,**Str. Făbián-
Lászlólângă gara
drumului
de fer.Catalog și prelimi-
nar de cheltueli și
trimita gratuit și
— porto-franco. —Să sprijinim
întreprinderile
românești.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4 1/4, 4 1/2, 4 3/4
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipează spe-
sele de întabulare, convertes datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

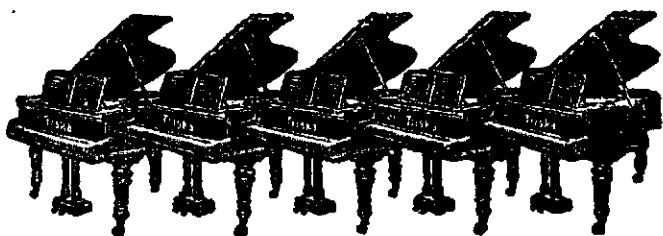
Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

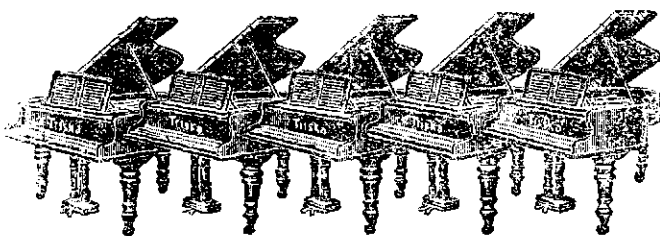
pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bicbiș, Gyula, Ciaba.**ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)**

(Lângă filiala Poștei.)

Prisă o pe lângă onorar acuzatori de afaceri abili
și demni de încredere.

FONDAT LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

la renumita firmă:

≡ TRISKA J. ≡

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

— Numai fabricate de prima calitate. —

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Declarație.

În cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci recomanda ori-și-cui firma lui Triska.

Zágon, 18 August 1908.

Nagy Imre
Inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot răspunde. Prin aceasta îmi exprim deplina mea îndestulare pentru pianul „Stingl” ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția lui adevăratește mai bine priceperea și calificația D-tale specială. Întreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor cunoșcilor mei.

Tarda, 31 August 1908. Cu toată stima

*Hirsch Bruno.***Firmei J. Triska Cluj.**

Cu mulțămite recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialiștilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adevăratește soliditatea întreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.

*Dr. Békésy Károly.***Dlul J. Triska Cluj.**

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun, cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecărui să cumpere pian dela D-Ta. Cu stimă:

Szepsziszentgyörgy. *Révay Margit.***P. St. Dle!**

Eu care sunt specialist în muzică pot zice, că eu pianul cumpărat dela D Ta sunt foarte îndestulat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute pentru aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma J. Triska

Gherla, Cu stimă: *Ioan Beran,*
prof. de muzica și cant.**Magazinului de pianuri J. Triska Cluj—Kolozsvár.**

Cu bucurie Vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește.

Cu deosebită stimă:

*Dr. Wachsmann Ede.***On. Dle Triska!**

Pianul trimis de D-Ta mă satisface pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor. Cu stimă:

Dej, *Madam Gajzágó László.***St. firme J. Triska, Loco.**

Vă anunț, că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (elevul lui Bozendorf) mă mulțamește pe deplin.

Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bösendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicalii cari s'au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.

Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:

Dr. Hőncz,
profesor academic privat.**On. firme Triska J. Cluj.**

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțămite și recunoștința mea.

Torda-Szentlászló. *Gróf Mikos Miklós.***Firmei Triska Cluj.**

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce Dv. vă servește spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere. Korpád,

*Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.***On. Firmă.**

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu.**On. magazin de piane Triska, Cluj.**

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu-ți exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e inecșionabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin. Vă mulțamesc, că fără să-l văd și aleg, m'ați satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.***Firmei Triska Cluj.**

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat complăcerea generală. Vă mulțamim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.**Dlul J. Triska Cluj.**

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțamim. Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă. Cu stimă

Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint
asesor la sedrta orfanală comitatensă.**On. Dle Triska.**

Cu pianul cumpărat dela Dv. toți sunt mulțamim și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorinței tuturor. Cu stimă

Mocs, 18 Aug. 1908. *Madam Nagy Elek.***Dlul J. Triska Cluj.**

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă
*Vád. Bécássy.***Dlul J. Triska, Cluj.**

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neexcepționabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágysomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.**O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).**

Străformarea pianului meu lung în „Migaon” scurt, ce ți-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătatea și trănicia lui.

Pianiști virtuozii, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorie de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțamim și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul Dv. Cu osebিতা stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cerc.**Firmei Triska J. Cluj (Kolozsvár).**

Datorez on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bösendorfer”; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru nimic nu se poate deosebi de unul nou. Cunoșcilor mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bösendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul pe fect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

*Dr. Bánffy Ernő.***On. Dle Triska!**

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregzászy” de 40 de ani l'ai dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou. Cu stimă:

Cluj, 21 Oct. 1908.

*Contesa Kuun Géza.***Dlul J. Triska, mălestru de piane Loco.**

La rugarea D-tale bucurios adevăratește, că pianul meu de Pokorny—Bösendorfer, pentru o radicală reparatură l-am concretizat D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăvirea speșelor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár
profesor ord. la academia de știință.**On. D. Triska J. Cluj.**

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și provederea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datoria când îți exprim mulțamim și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trănica. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Godofréd
vice-comit. comit. Beszterce-Naszód.

Primul atelier ardelenă aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

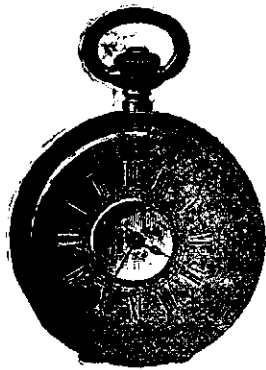
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Cel mai mare magazin de giuvaerice și ceasornice,
Tamás István ciornicar, giuaeriu și opticar
Gyulafehérvár, Piața Hunyadi -
(lângă Hotel Elisabeta).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbați și femei, ciornice de buzunar, fabricație din Svițera, ca renumitele ciornice Omega și pendulele și deșteptătoarele Becht, ochelari, articole optice, termometre pe lângă prețurile cele mai convenabile.

Reparaturi de ciornice și juvaere pe lângă garanție. Cumpăr aur sfărmat și argint precum și ori-ce juvaere pe lângă prețurile cele mai mari.

Comandele din provincie se efectuează prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Prețuri moderate. Serviciu conștițios.

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Fondată în 1885.

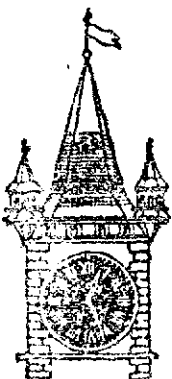
Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta

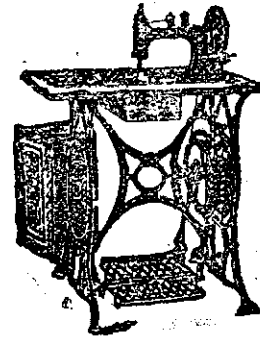
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

— Právália: V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani ciornice de turn, școli, castele și cazarme, primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, prospect face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

Mașini de cusut
și
gramofoane
cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda
Oradea-mare — Nagyvárad

lângă biserica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul 245.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință **foc**
pentru

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-
restrăul propriu circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru

pălării speciale de dame,

deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7—9,

al d-net **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot-felul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.